

ΓΕΩΡΓ. Α. ΝΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Σύγχρονη γλωσσική έρευνα και η συμβολή της στην ιστορία
της Χαλκιδικής.

Στην γλωσσική χαρτογράφηση της Ελλάδας και ιδιαίτερα της Χαλκιδικής αποτυπώνονται τα ιδιώματα και οι διάλεκτοι και ο ζωντανός προφορικός λόγος από φορείς όλων των ηλικιών. Εδώ παρουσιάζεται υλικό και συμπεράσματα από την επεξεργασία του που προέρχεται από τον Άγιο Νικόλαο, Νικήτη, Ν. Μαρμαρά, και Παρθενώνα Σιθωνίας.

Το υλικό αυτό διαφωτίζει με τα αρχαιοπινή στοιχεία του, τα βυζαντινά και τα νεώτερα διαλεκτολογικά, με λίγες ξένες επιδράσεις, την ιστορία των ανωτέρω σημείων. Συγκριτικά μας δίνει ομοιότητες άρα και σχέσεις με άλλα σημεία του βορειοελλαδικού χώρου, αλλά και εκτός των ορίων της Ελλάδος, όπου έχουν γίνει μεταναστεύσεις από τον βορειοελλαδικό χώρο (Βαλκάνια και Νότιος Ρωσία). Η επεξεργασία του μας προσφέρει και την εικόνα της ζωής παλαιότερων περιόδων, καθώς και την σχέση των κατοίκων της Χαλκιδικής με άλλα σημεία του ελλαδικού χώρου. Η ιστορική γλωσσολογία της Χαλκιδικής μπορεί να αποτελέσει την βάση για ιστορική και κοινωνική έρευνα σύγχρονη, διαχρονική και να διαφωτίσει την ιστορία των μετακινήσεων των πληθυσμών στην ευρύτερη βαλκανική περιοχή.

ΝΙΚ. Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

"Μια Ιστορική ανασκόπηση του ρόλου τον οποίον έπαιξε η Χαλκιδική κατά την Επανάσταση του 1821 και τας μετέπειτα μικροεπαναστάσεις".

Αφηγηματικό χρονικό γραμμένο στα 1923 από τον Γεώργιο Ν. Παπανικολάου, γιατρό και λογοτέχνη, Πολυγερινό την καταγωγή, γνωστό στους παλαιότερους σαν Γ. Σκώτ, (1875-1949) το οποίο αναφέρεται σε γεγονότα προεπαναστατικά (επέκταση της δραστηριότητας της Φιλικής Εταιρείας στη Χαλκιδική και ιδιαίτερα στον Πολύγερο) και σε λεπτομέρειες για τον ρόλο που έπαιξε η Χαλκιδική στην Επανάσταση του 1821 και για την επίδραση που είχαν οι επαναστατικές ενέργειες στη Χαλκιδική για την έκβαση του επαναστατικού αγώνα στη νότια Ελλάδα.-

Δ.Θ. ΚΥΡΟΥΑπεργία Ιερέων στη Διαρίγκοβη (Αρναία) του 1914

Τον Αύγουστο του 1914 στη Διαρίγκοβη (Αρναία) της Χαλκιδικής τέσσερις ιερείς του χωριού, στασίασαν απέναντι στο Μητροπολίτη Ιερισσού και Αγ. Όρους και απείχαν απ'τα εκκλησιαστικά τους καθήκοντα για ένα χρονικό διάστημα. Οι τέσσερις ιερείς, όλοι Διαρίγκοβινοί είναι οι : Άγγελος Κοσμαράς, Ιωάννης Ζωγράφος, Κωνσταντίνος Χαϊδευτού και Αθανάσιος Χρίστου. Όπως φαίνεται από τα έγγραφα που παρουσιάζονται, υποκινητής της απεργίας ήταν ο πρώτος που αναφέρεται παραπάνω, που παραπλανητικά και πειστικά κατάφερε τους άλλους τρεις να υπογράψουν το έγγραφο της απεργίας, χωρίς να εννοήσουν όπως λένε οι ίδιοι, το περιεχόμενό του.

Το έγγραφο υπογράφηκε στις 9 Αυγούστου και η απεργία άρχισε την ίδια μέρα. Οι τρεις όμως απ'αυτούς (εκτός απ'τον υποκινητή) μετά από 4 μέρες απεργίας μετάνοιωσαν για την πράξη τους και στις 12 Αυγούστου με επιστολή τους προς το Μητροπολίτη ζήτησαν συγχώρηση, αποδίδοντας την ενέργειά τους σε άγνοια και πίεση. Ο Μητροπολίτης στην αρχή τους τιμώρησε, όπως συμπεραίνεται, με αργία* αργότερα, όμως, τους συγχώρησε και τους επέτρεψε να αναλάβουν τα καθήκοντά τους με όρους καταχωρημένους σε έγγραφο, που υπέγραψαν στις 31 Αυγούστου. Ο υποκινητής παπα-Άγγελος συνέχισε την απεργία μέχρι τις 29 Σεπτεμβρίου, οπότε μετανοιώνει κι αυτός και με επιστολή του προς το Μητροπολίτη ζητά συγχώρηση, αποδίδοντας την ενέργειά του σε παρανόηση και παραπλάνηση από τρίτους, που σύνταξαν το έγγραφο της απεργίας. Δυστυχώς δε γνωρίζουμε ποιά ήταν η απάντηση του Μητροπολίτη στην πράξη υποταγής του παπα-Άγγελου. Οπωσδήποτε θα τιμωρήθηκε κι αυτός με αργία. Πάντως αργότερα επανήλθε στα καθήκοντά του, αφού μετά από δυο χρόνια (27-6-1916) υπογράφει σε έγγραφο που σύνταξε ο Μητροπολίτης σχετικά με τη διανομή των τυχερών απ'τις ιερουργίες.

Γ. ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ"Ο Κεντρικός Μακεδονικός Σύλλογος 1903-1910".

Ιδρυτής του Συλλόγου υπήρξε ο εξ Αρναίας αριστούχος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών, μετεκπαιδευθείς στο Παρίσι, Θεοχάρης Γερογιάννης σε συνεργασία με τον αξιωματικό αδελφόν του Μαυρουδή Γερογιάννη. Ήδη οι προαναφερθέντες - καθώς αναφέρουν ο Ασπρέας, ο Κορδάτος κá- υπήρξαν οι πρώτοι και πρό του 1897 αποστέλλαντες μικρές ένοπλες ομάδες στη Μακεδονία από την ελεύθερη τότε Ελλάδα, όπου και έζων. Ο Θεοχάρης και ο Μαυρουδής Γερογιάννης γεννηθέντες και οι δύο στη τότε Λιαρίγκοβη (σημερινή Αρναία) ήταν αδελφοί του Γεωργίου Γερογιάννη, Μουχτάρη (δηλ. Δημάρχου) της Λιαρίγκοβης από το 1896 μέχρι του θανάτου του το 1906. Και οι τρεις μαζί ήταν γιοί του προκρίτου Χριστόδουλου Γερογιάννη, προκρίτου της Αρναίας και απόγονοι του Βεΐλη (Προέδρου) των Μαδεμοχωρίων Γερογιάννη, ο οποίος μετά την έμρηξιν της Επανάστασεως 1821 εδολοφονήθη εις το εν Μαχαλά (Στάγειρα) Πύργον του Μαδέμ Αγά κατ'εντολήν του.

Ο Κεντρικός Μακεδονικός Σύλλογος είχε σαν σκοπό του την ενημέρωση της Ελληνικής και ξένης επίσημης και κοινής γνώμης για το Μακεδονικό Ζήτημα. Προς τον σκοπό αυτό εξέδιδε στην Αθήνα περιοδικόν "Ο Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ", μέσω του οποίου περιοδικού και προεβάλλετο με άρθρα και εικόνες το Μακεδονικό Ζήτημα και ο Μακεδονικός Αγών.

Το 1906 ελειτούργουν στην ελεύθερη Ελλάδα άνω των 15 παραρτημάτων του Συλλόγου, καθώς και σε πόλεις του εξωτερικού. Πέραν αυτού, ο Σύλλογος εξώπλιζε ένοπλα τμήματα τα οποία απέστειλε στη Μακεδονία. Επίσης πολλοί οπλαρχηγοί υπήκουον στον Κεντρικό Μακεδονικό Σύλλογο όπως ο Γιαγλής, ο Τσάμης κá. Τέλος πολύτιμη ήτο η παντοιοτρόπως βοήθεια από μέρους του Συλλόγου προς τους Μακεδόνες που κατέφευγαν στην ελεύθερη Ελλάδα.

ΚΑ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ

Μερικές σκέψεις γύρω από τα προβλήματα του Νομού Χαλκιδικής

Ο Νομός Χαλκιδικής, με έκταση στη δικαιοδοσία της Νομαρχίας 2.915.- τετρ.χιλιομ.είναι ένας από τους μεγαλύτερους Νομούς της Χώρας. Το ανάγλυφο του Νομού, δηλαδή ο έντονος διαμελισμός σε τρεις χερσονήσους με μήκος αυτών 850 περίπου χιλιομέτρων, η ορεινή ενδοχώρα με ιδικό δίκτυο σε όχι καλή κατάσταση και οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες τον χειμώνα καθώς και η διασπορά των οικισμών από την πολύ μικρή σε πληθυσμό και με σχεδόν ανύπαρκτη οικονομική, κοινωνική και κυρίως πολιτιστική και πνευματική δραστηριότητα πρωτεύουσα δημιουργεί μεγάλα προβλήματα. Τα τελευταία δηλαδή τα πολιτιστικά και πνευματικά προβλήματα του Νομού Χαλκιδικής, εν σχέσει με την ιστορική και λαογραφική Εταιρεία, θα προσπαθήσω εν ολίγοις να σας αναπτύξω :

- Ίδρυσις Μουσείου Λαϊκής Τέχνης Χαλκιδικής.
- Ενίσχυσις Οικονομικώς της Εταιρείας, είτε μέσω της Νομαρχίας Χαλκιδικής, είτε μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού, προς επίτευξη των στόχων της.
- Ανάπτυξη ιδιαιτέρων σχέσεων της Εταιρείας με το Άγιον Όρος, λόγω γειτνιάσεως και η καθ' όιονδήποτε τρόπον προβολή αυτού.
(Κοινά Συνέδρια, όπως αυτό που έγινε τον Μαΐο με το Ινστιτούτο Οικονομικού Δικαίου Θ. και του Αγίου Όρους.)
- Συγγραφή της αρχαίας ιστορίας της Χαλκιδικής.
- Διαλέξεις της Εταιρείας, εκτός από τον Πολύγυρο και Θεσσαλονίκη και στις άλλες 4 σχετικά μεγάλες πόλεις του Νομού Ν. Μουδανιών, Κασσανδρείας, Αρναία και Ιερισό.
- Έκδοσις βιβλίων, μονογραφιών πέραν του περιοδικού με ιστορικά και λαογραφικά θέματα.
- Σχέσεις της Εταιρείας με όλους τους πνευματικούς και πολιτιστικούς συλλόγους του Νομού.
- Έρευνες της εταιρείας, γύρω από την αρχιτεκτονική, τη λαϊκή ζωγραφική, την καλλιτεχνική υφαντουργία και χειροτεχνία (της Αρναίας) και των άλλων παραδοσιακών τεχνών (π.χ. ταπητουργία)
- Συμβολή της Εταιρείας στην αναβίωση του τομέως υφαντουργίας και χειροτεχνίας και δημιουργία ειδικών Σχολών, εν συνδυασμώ με την ΝΕΛΕ όπως π.χ. στην Κρήτη.

- Παράρτημα της Εταιρείας έστω και ένα μικρό γραφείο στον Πολύγυρο. Νομίζω ότι πολλά από τα προβλήματα του Νομού Χαλκιδικής θα επιλυθούν και κυρίως της πρωτεύουσας αυτού, εάν το κράτος δείξει ενδιαφέρον δια την Εταιρεία, όχι μόνο ηθικό αλλά και οικονομικό.-